

קול דממה דקה

לפני שבועיים הם הסתובבו בכנסת כטוסיים גאים. לחברי הקואליציה אין הרבה הזדמנויות להצביע על פי מצפונם ונגד הנהגת מיפלגתם. התיקון לחוק ההפלות היווה אחת מאותן הזדמנויות נדירות, וכל חברי-הכנסת מהקואליציה שהצביעו נגד הממשלה או נמנעו, הירבו בהצהרות על חשיבות נצחון המצפון על פני ההתכנות הפוליטיות. אהוד אולמרט היה אחד הגיבורים, ובמינון-הכנסת טפח לעצמו במשך ימים ארוכים על השכם. אולמרט אפילו תקף את אותם שנמנעו, והתנאה בהצבעת הנגד שלו. הוא עשה מחווה ריקה מתוכן, כאשר הודיע לראש-הממשלה כי הוא מוכן להסיק מסקנות

הרישמי שלהם הוא שבאותו הרגע שבו החיל ראש-הממשלה את חוק המעבר על ההצבעה החוזרת, והפך אותה הצבעת-אמון בממשלה, הם חייבים להצביע עם הממשלה. אני לא מוכן להפיל את הממשלה בשביל חוק ההפלות, טען השקן אולמרט, למרות שאחרי ההצבעה הקודמת הודיע כי שום כוח בעולם לא יכריח אותו להצביע בעד התיקון בחוק. יצחק ברמן סיפר על חברים רבים מהמפלגה הליברלית שטילפנו לביתו ודרשו ממנו שלא להפיל את הממשלה, ומשום כך תמך בממשלה. אולם יצחק ברמן גם ידע כי הוא מועמד בעל סיכוי רב לתפקיד יושב-ראש-הכנסת. שרה דורון שכחה את גאומי הבעד חופש האשה והודתה כי

שובל

אולמרט

פלומין

דורין

לא עמדה בפני מכשיר-השקנועיה-האיומים האדיר, שהופעל עליה בשבועיים האחרונים. אברהם כץ טען כי גם בהצבעה הקודמת היה מצביע עם הממשלה. יחזקאל פלומין ידע רק דבר אחד: שמעמדו במיפלגתו, המיפלגה הליברלית, ובליכוד, מעולם לא היה כל כך רופף. ההצבעה של השבוע, כך חשב, חיזקה אותו. לזלמן שובל יש חלומות להיות סגן-שר, והעבודה שראש סיעתו, יגאל הורביץ, הוא מעמודי התווך של הממשלה הפריעה להתנגדותו. מעבר לנימוקים האישיים או הציבוריים, מעבר לשיקולי הכדאיות מול המצפון, היה מכה-משותף אחד לכל חברי-הכנסת ששינו את ההצבעות תוך שבועיים. כאשר הם היו צריכים לקרוא בקול רם אם הם בעד או נגד, היה הבעד שלהם כה חלש, ובקול כה רפה, עד שלגבי כמה מהם היה צריך מוזכר הכנסת, שקרא את השמות ורשם אותם, לבקש לשמוע אותו בשנית.

אישיות מהכנסת ובליכוד שלא יצטרך להצביע נגד מצפונו. כל אחד מחברי הליכוד יודע שאיש לא ידרוש ממנו להתפטר. כיוון שהמועמד הבא ברשימת הליכוד הוא איש התחיה, ח"כ הדמוקרטים שפיק אסעד לא היה בבניין בעת ההצבעה הקודמת. ח"כ יצחק ברמן לא הצביע עם הממשלה, התנהג כליברל אמיתי. ח"כ שרה דורון עלתה בתקיפות הצהרותיה, נגד התיקון בחוק ההפלות, אפילו על שולמית אלוני, וכמעט נשבעה כי לעולם לא תרים ידה עבור התיקון בחוק. אברהם כץ היה בחוץ-לארץ כאשר נערכה ההצבעה, אולם כשחזר דאג להדגיש כי גם אילו נכח בהצבעה לא היה תומך בממשלה. יחזקאל פלומין התחבא במיסדרון העישון ליד אולם-המליאה, וסירב או להיכנס ולהצביע עם הממשלה. זלמן שובל נמנע בגאון, כל אלה הצביעו עם הממשלה בהצבעה של השבוע. הנימוק

אם היתה רואה שההצבעה היתה תלויה בקול שלה, היתה מצביעה נגד הממשלה. יחזקאל פלומין התחרה באולמרט בקולו השקט ולורך ביקש ממנו לחזור על הצבעתו. פלאטו שרון, שהצביע בהצבעה הראשונה עם הממשלה בטענה שהוא "חייב לבחורים הדתיים שלי", והבטיח להצביע הפעם נגדה, נמנע. לראשונה בתולדות הכנסת התשיעית, לא נכסע על פלאטו. יצחק רבין לא ענה כאשר קרא המזכיר בשמו. העיתונאים כרו אונגוים. הם צפויים לסקוף? אחר-כך התברר כי רבין פשט לא שמע שקוראים בשמו, ורק אחרי שחטבו את תשומת-ליבו, קרא בקול המי יחד לו "נגד".

נגד. בגין לא נראה מופתע. הוא שחרר את ידיו מחובת ההצבעה עם הקואליציה. בגין ידע כי הכבוד המפוקפק שבו זכה ידון במחאה הבלתי-משמעותית שלו, חשיר בה ביותר לסגן. גם יצחק יצחקי לא ענה. עתה כבר אין כועסים על המתחמקים. עתה רק צחוק נשמע מהקהל. לקראת הצבעתה של גאולה כהן הלך וגבר המתח. קולה של גאולה שוה שניים, מאחר שידוע כי משה שמיר יצביע כמות, גאולה קראה: "אני לא משתתפת בהצבעה פסולה זו". גאולה הצביע בפעם הקודמת, עם הממשלה, לראי שונה מאז הכריזה מרד נגד בגין, בטענה כי מצפונות היא בעד הצעת התיקון ל-חוק. אולם כאשר הפך בגין את ההצבעה הצבעה פוליטית, החליטה גאולה להתנגד לממשלה. מוסדות התחיה, שבהם רוב ל-דתיים קיצוניים הכריחו אותה שלא להשתתף בהצבעה. אחר-כך סיפרה גאולה כי

רק אחרי ההצבעה הסביר אחד ממקורבי ראש-הממשלה כי היתה זו הצגה מתוכננת של בגין למשך תשומת-לב. ההצבעה נמשכה במהירות רבה. לעיתים נדמה היה כי לורך רשם את הסימונים שלו, עוד לפני ששמע את תשובות הח"כ. שרה דורון זכתה בקריאות בוז חזרות יותר מצד גשות נעמוח. במיקרה שלה הן הרגישו ממש נבגדות. דורון חיכה חיוך מבוויש וטמנה ראשה במושב שלפניה. הילל זיידל לא ענה, אולם ססס גרופר מיהר לענות במקומו: "אינו בנמצא". גרופר ידע על מה הוא מדבר. גם אסף יגורני לא ענה. רק ח"כ חרות חיים קורפו ידע מדוע יגורני לא ענה ומי וכיצד הצליח לשנות את דעתו. השאר היו המומים. גם פקידותיו של יגורני לא הצליחו להסתיר את אכזבתן מהבוס שלהן וטיכסו עצה כיצד הן, הקטנות, צריכות להגיב. סגן ראש-הממשלה יגאל ידון הצביע

הצבעת העצמאות

של תמיר

אחרון המצביעים היה שרה-מישפ' טים שמואל תמיר. בהצבעה הקודמת הצביע נגד הממשלה שבה הוא חבר, אולם מקורביו ידעו להסביר את אומץ-הלב הי פיתאומי שלו. הוא עמד אז בפני מועצת תנועתו, שם רצה לזכות ברוב, והצבעה בעד החוק בכנסת היתה מיוקה לו במיפ' לגה. לפני ההצבעה של השבוע הוסכם עם תמיר, שאם יבחין שאין לממשלה רוב יימנע, ורק אם יהיה ברור לו שהממש' לה בכל זאת ניצלה, הוא יצביע נגדה. תמיר מינה כמוכיר שלו את שרה-האנר-גיה יצחק מודעי היושב לידו בשולחן הממשלה. מודעי רשם בשקדנות, על טופס מוכן מראש, את מהלך ההצבעה, כשתמיר אינו מסיט עיניו מהסיכומים. כאשר הגיעו לשמו של תמיר יכול היה מודעי לאשר בפני שרה-מישפטים שהוא יכול לערוך את הצגת העצמאות התפלה שלו. מוזכר הכנסת מיהר לקרוא את התו-צאות: 58 חברי-כנסת בעד התיקון בחוק, 53 נגדו, שני חברי-כנסת נמנעו, שניים לא השתתפו בהצבעה, למרות שישבו בי אולם, וחמישה לא היו באולם. המשך הדיון כבר אינו חשוב. אולם המליאה התרוקן והמיוזון שקק חיים. הן כנסת שאיבדה את כבודה העצמי, שחרטה על דיגלה את הציניות, ושהפכה נלעגת אפילו בעיני עצמה, יצאה לסכוא במיוזון. יופי ינאי

עד הרגע האחרון

לא החליט שרה-מישפטים שמואל תמיר איך יצביע. רק אחרי ששר-האנרגיה יצחק מודעי, שרשם את מהלך ההצבעה, אישר בפני תמיר כי הוא יכול להתנגד, הצביע השך נגד.

(החשב מתמודד 35)

קצינים שנתקעו בדרגות נמוכות שנים רבות, אין לה הצדקה כיום, כשמפקדי חטיבות במילחמת יום-הכיפורים הם כיום אלופי-פיקודים ושורות הקצונה של צה"ל התדלדלו מבלי שיווצרו בהם פקקים.

● מוטה כופר ביכולתו של טליק לפקד על צה"ל, תוך שהוא מאזכר מקרים בהם סרב טליק לקבל את המרות של המערכת הבטחונית ואף סירב לבצע הנחיות מבר צעיות של הרמטכ"ל ושר-הביטחון.

על פי אמת מידה זו היה צריך להדיח את מוטה מכהונתו בעת שכהן כרמטכ"ל. בעוד שסירובו של טליק למלא את פקודת דיין, שלדעתו היתה בלתי חוקית, מבלי לקבל לכך את אישור הממשלה כולה, היה מעשה מוסרי ונכון על פי אמת-מידה משפטית, היה זה מוטה שהודה בגלוי ואף התרברב, שהפר הוראות ופקודות לשם ביצוע מעשים שכמהם כפשיע-מלחמה.

● מוטה כופר ביכולתו של טליק להיות מופקד על פיתוח תורת הקרב המשולב, משום שהוא משועבד לתפיסה של עלינות הטנק ובלעדיותו בשדה-הקרב. הוא מאשים את טליק כי בגללו התנוונו בשעתו ב-צה"ל חילות אחרים, כמו הצנחנים, התותחנים וחיל-ההנדסה. אבל זה לא מגע מי מוטה להעניק בשעתו לטליק מינוי חידום כמפקד אגדה.

עצם העובדה שטליק הכין את התוכנית להקמת המפקדת כוחות-השדה שתפקח על שילוב הכוחות, מעידה על כך שהוא למד את לקחי מלחמת יום-הכיפורים ומכיר בצורך להביא לשילוב מכסימלי של כוחות-השדה. טענה מעין זו כללה היא זילזול בכושרו האינטלקטואלי של טליק. היא מסוג האזהרות האופייניות למוטה, שראה בשעתו ביוזמת-השילוש לא הנשיא סאדאת ובתוכניתו לבקר בירושלים — ניסיון להערים על ישראל ולהנחית עליה מהלומת-פתע צבאית.

● מוטה מאשים את טליק באחריות לאי כוונותו של צה"ל ערב מלחמת יום-הכיפורים, בעת שכהן כראש אג"ם וסגן הרמטכ"ל. לטענת מוטה לא מובן כיצד אירע בשעת שכל האחריות הוטלה על הרמטכ"ל, אלוף-פיקוד הדרום וראש אמ"ן, התחמק ממנה האיש השני בחשיבותו. מורר מאוד שמוטה לא העלה מעולם טענה מעין זו כלפי משה דיין, האיש שמינה אותו כרמטכ"ל. נראה שבחירתו זו של דיין טיהרה אותו בעיני מוטה מכל אחריות למחדלי מלחמת יום-הכיפורים.

עזית במיפקדת

כוחות-השדה

אין זו הפעם הראשונה שבה מועלית האשמה כזו נגד טליק. מוטה הוא גם האיש שהדביק לטליק בגללה את הכינוי "עד המלך". טליק סרב עד כה לדון בפומבי בהאשמות בתחום זה. יש לו גירסה משלו על מה שאירע. כיוון שזועדת-אגרנט בד-קה רק חלק מאירועי מלחמת יום-הכיפור-רים, היא לא פסקה לגבי מידת אחריותו של טליק למה שאירע.

באותה מידה ניתן היה לפסול בשעתו את מוטה גור לתפקיד הרמטכ"ל על סמך ההאשמות שהועלו נגדו, כי בעת שכהן כמפקד רצועת-עזה, נכשל בתפקידו לבער את פעולה הפידאיון ברצועה משום שהיה עסוק בכתובת ספרי עזית וספרי זכרונות אחרים. רק אחרי שאריק שרון הוזעק בוצעה המשימה שמוטה היה חייב לבצע. הביקורת והוויכוח על הקמת מיפקדת כוחות-השדה הם חיוביים ולגיטימיים. כי אותה מידה ניתן לנהל ויכוח ציבורי על קושרו ויכולתו של האלוף טל לכהן בתפי-קיד הרמטכ"ל. אולם כשביקורת כזו מוש-מעט מפי אדם כמוטה גור, שמאחוריו שורה של כישלונות צבאיים ואחריות ישירה להרס מוסר המלחמה בצה"ל, אפשר לה-טיל ספק ברצינות מניעי מסע-הצלב שהוא מנהל. הם מתאימים יותר לסיפור ילדים בנוסח עזית במיפקדת כוחות-השדה.

באותם הטיעונים עצמם, שמוטה מעלה נגד טליק כדי לפסול אותו לכהונת ח" רמטכ"ל — ואולי הרבה יותר חזקים מהם — ניתן לפסול את מוטה גור עצמו מלכהן בכל תפקיד ציבורי או ממלכתי.